

PROVES D'ACCÉS A LA UNIVERSITAT

PRUEBAS DE ACCESO A LA UNIVERSIDAD

CONVOCATÒRIA: JULIOL 2015

CONVOCATORIA: JULIO 2015

HISTÒRIA D'ESPANYA

HISTORIA DE ESPAÑA

BAREM DE L'EXAMEN

1. Descriviu el tipus de fonts utilitzades. (1 punt)
2. Identifiqueu les idees principals dels textos i situeu-los breument en el seu context històric i en el nucli temàtic corresponent. (2,5 punts)
3. Expliqueu, amb poques paraules, el significat dels conceptes "caciquisme" i "sufragi universal". (2 punts)
4. Descriviu el model polític de la Restauració: el torn de partits. Utilitzeu per a això els texts que s'han de comentar (2,5 punts). Relacioneu aquest sistema electoral amb altres posteriors i anteriors i assenyalau les diferències relatives al model de sufragi. (2 punts)

PRIMERA OPCIO

Document 1

"El marquès de Vegallana era a Vetusa el cap del partit més reaccionari entre els dinàstics; però no tenia afició a la política i servia més d'adorn que d'una altra cosa. Tenia sempre un favorit que era el cap vertader. El favorit actual era (oh escàndol del joc natural de les institucions i del torn pacífic!), ni més ni menys, el senyor Álvaro Mesía, el cap del partit liberal dinàstic. El reaccionari pensava que resolía els seus propis assumptes i en realitat obeïa a les inspiracions de Mesía. Però ell no abusava del seu poder secret (...) el senyor Álvaro cuidava dels negocis conservadors el mateix que dels liberals. (...) Així era el torn pacífic a Vetusta."

Fragment de la novel·la *La Regenta*, de Leopoldo Alas "Clarín", Madrid, 1884-1885.

Document 2

"El sufragi universal, que és en si mateix una roïníssima institució política, una institució incompatible amb tot ordenat règim polític, i més si aquell règim és el monàrquic, el sufragi universal, encara que siga veritat, és incompatible a la llarga amb la propietat individual, amb la desigualtat de les fortunes i amb tot allò que no siga un socialisme trasbalsat i anàrquic. El sufragi universal no pot ser més que un instrument de socialisme o una farsa vil. Qui pensa que les opinions de les multituds, dels pobres, d'aquells que no tenen res, estaran representades en les urnes electorals? El sufragi universal és un instrument d'intimidació en les grans poblacions, agitat per la demagògia contra els interessos de l'ordre; i és, en les xicotetes poblacions agrícoles, un instrument vil de cartes en blanc en mans dels governadors de les províncies. Hi ha molts que en pretendre establir el sufragi universal volen que se'n derive la sobirania; hi ha molts que el busquen com a pretext per a disputar a la Corona els fonaments substancials dels seus drets; hi ha molts que aspiren que per aquest es pugui contrarestar l'eficàcia del principi monàrquic dins de les idees conservadores."

Antonio Cánovas, Discurs pronunciat a Sevilla, 8 de novembre de 1888.

PROVES D'ACCÉS A LA UNIVERSITAT

PRUEBAS DE ACCESO A LA UNIVERSIDAD

CONVOCATÒRIA: JULIOL 2015

CONVOCATORIA: JULIO 2015

HISTÒRIA D'ESPANYA

HISTORIA DE ESPAÑA

BAREM DE L'EXAMEN

1. Descriviu el tipus de fonts utilitzades. (1 punt)
2. Identifiqueu les idees principals dels texts i situeu-los breument en el seu context històric i en el nucli temàtic corresponent. (2,5 punts)
3. Expliqueu, amb poques paraules, els conceptes de "colp d'Estat" i "constitució". (2 punts)
4. a) Descriviu, en línies generals, els principals problemes i resistències a què es va enfrontar el procés de transició de la dictadura franquista a la democràcia, en especial el perill colpista. Utilitzeu per a això els texts que s'han de comentar (2,5 punts). b) Desenvolpeu breument els principals colps militars en la vida política de l'Espanya del segle XX, assenyalant els seus elements comuns i contra quin tipus de sistemes polítics es van dirigir. (2 punts)

SEGONA OPCIO

Document 1

"Quan es va produir la provocació terrorista de l'última setmana de gener, la premsa espanyola va publicar un editorial conjunt en demanda de serenitat i en suport del Govern, davant dels intents per a desestabilitzar la Monarquia. La crisi política creada després de la legalització del Partit Comunista d'Espanya sembla ocasió perquè els diaris que considerem correcta l'actuació del Govern, i realitzada dins de les seues facultats, amb estricte respecte a la legalitat i al mandat popular del referèndum, expresseu també units la nostra postura. Considerem que s'ha de denunciar l'atac de sectors antidemocràtics contra el Govern legítim de la nació i contra el procés polític en curs. D'una manera premeditada s'ha volgut provocar els militars i crear un ambient de perill nacional.

(...) Però el compromís democratitzador de la Corona i les aspiracions del poble espanyol de constituir-se pacíficament en una societat lliure i sobirana, no poden ser malversats per grups minoritaris que pretenen segrestar valors i símbols comuns i animar les Forces Armades a l'intervencionisme.

Espanya té davant el que es va votar en el referèndum (de la Llei per a la reforma política): unes eleccions generals que donen a tots els espanyols la veu i el vot que com a tals els correspon. Qui podrà assumir la responsabilitat de frustrar aquesta esperança?"

Pueblo, 16 d'abril de 1977. (Publicat de forma conjunta en altres diaris: *Informaciones*, *Diario 16*, *Ya*, *El País* i *Arriba*.)

Document 2

En l'hora d'un atemptat astut contra el poble espanyol a les mans d'uns homes armats que pretenen per la força substituir la sobirania dels ciutadans, *El País* ix al carrer en defensa de la llei i de la Constitució. La rebel·lió ha de ser avortada; els seus culpables detinguts, jutjats severament i condemnats per a exemplar escarment de la Història. (...)

Ocórrega el que ocórrega en les pròximes hores o en els pròxims dies, succeísca el que succeísca a aquells que ens mantenim fidels a la Constitució i a la legalitat vigent, nascudes ambdues d'eleccions lliures i de la voluntat del poble espanyol, els colpistes estan condemnats per la Història, per l'ètica i pels juraments d'honor que tant prodiguen i tan poc compleixen. Tant de bo aquest acte siga només un miserable i vergonyós incident i servisca, almenys, perquè el Poder Legislatiu i el Poder Executiu d'aquesta vella nació sàpiguen traure les conseqüències: que una democràcia no pot ser defensada per aquells que no creuen ni en els seus valors ni en els seus principis i pels que estan disposats a extorsionar en contra la llibertat.

Visca la Constitució! El País, 24 de febrer de 1981.

PROVES D'ACCÉS A LA UNIVERSITAT

PRUEBAS DE ACCESO A LA UNIVERSIDAD

CONVOCATÒRIA: JULIOL 2015

CONVOCATORIA: JULIO 2015

HISTÒRIA D'ESPANYA

HISTORIA DE ESPAÑA

BAREMO DEL EXAMEN

1. Describa el tipo de fuentes utilizadas. (1 punto)
2. Identifique las ideas principales de los textos, situándolos brevemente en su contexto histórico y en el núcleo temático correspondiente. (2,5 puntos)
3. Explique, a grandes rasgos, el significado de los conceptos "caciquismo" y "sufragio universal". (2 puntos)
4. Describa el modelo político de la Restauración: el turno de partidos. Utilice para ello los textos a comentar (2,5 puntos). Relacione ese sistema electoral con otros posteriores y anteriores, señalando las diferencias relativas al modelo de sufragio. (2 puntos)

PRIMERA OPCIÓN

Documento 1

"El marqués de Vegallana era en Vetusa el jefe del partido más reaccionario entre los dinásticos; pero no tenía afición a la política y servía más de adorno que de otra cosa. Tenía siempre un favorito que era el jefe verdadero. El favorito actual era (¡oh escándalo del juego natural de las instituciones y del turno pacífico!), ni más ni menos, don Álvaro Mesía, el jefe del partido liberal dinástico. El reaccionario creía resolver sus propios asuntos y en realidad obedecía a las inspiraciones de Mesía. Pero éste no abusaba de su poder secreto (...) Don Álvaro cuidaba de los negocios conservadores lo mismo que de los liberales. (...) Así era el turno pacífico en Vetusta."

Fragmento de la novela *La Regenta*, de Leopoldo Alas "Clarín", Madrid, 1884-1885.

Documento 2

"El sufragio universal, que es en sí mismo una malísima institución política, una institución incompatible con todo ordenado régimen político, y más si ese régimen es el monárquico, el sufragio universal, aun cuando sea verdad, es incompatible a la larga con la propiedad individual, con la desigualdad de las fortunas y con todo lo que no sea un socialismo desatentado y anárquico. El sufragio universal no puede ser más que un instrumento de socialismo o una farsa vil. ¿Quién piensa que las opiniones de las muchedumbres, de los pobres, de los que nada tienen, estarán representadas en las urnas electorales? El sufragio universal es un instrumento de intimidación en las grandes poblaciones, agitado por la demagogia contra los intereses del orden; y es, en las pequeñas poblaciones agrícolas, un instrumento vil de cartas en blanco en manos de los gobernadores de las provincias. Hay muchos que al pretender establecer el sufragio universal quieren que se derive de él la soberanía; hay muchos que lo buscan como pretexto para disputar a la Corona los fundamentos sustanciales de sus derechos; hay muchos que aspiran a que por él se pueda contrarrestar la eficacia del principio monárquico dentro de las ideas conservadoras."

Antonio Cánovas. Discurso pronunciado en Sevilla, 8 de noviembre de 1888.

PROVES D'ACCÉS A LA UNIVERSITAT

PRUEBAS DE ACCESO A LA UNIVERSIDAD

CONVOCATÒRIA: JULIOL 2015	CONVOCATORIA: JULIO 2015
HISTÒRIA D'ESPANYA	HISTORIA DE ESPAÑA

BAREMO DEL EXAMEN

1. Describa el tipo de fuentes utilizadas. (1 punto)
2. Identifique las ideas principales de los textos, situándolos brevemente en su contexto histórico y en el núcleo temático correspondiente. (2,5 puntos)
3. Explique, a grandes rasgos, los conceptos de "golpe de Estado" y "constitución". (2 puntos)
4. a) Describa en líneas generales los principales problemas y resistencias a los que se enfrentó el proceso de transición de la dictadura franquista a la democracia, en especial el peligro golpista. Utilice para ello los textos a comentar (2,5 puntos). b) Desarrolle brevemente los principales golpes militares en la vida política de la España del siglo XX, señalando sus elementos comunes y contra qué tipo de sistemas políticos se dirigieron. (2 puntos)

SEGUNDA OPCIÓN

Documento 1

"Cuando se produjo la provocación terrorista de la última semana de enero, la prensa española publicó un editorial conjunto en demanda de serenidad y en apoyo del Gobierno, ante los intentos para desestabilizar la Monarquía. La crisis política creada tras la legalización del Partido Comunista de España parece ocasión para que los diarios que consideramos correcta la actuación del Gobierno, y realizada dentro de sus facultades, con estricto respeto a la legalidad y al mandato popular del referéndum, expresemos también unidos nuestra postura. Creemos que se debe denunciar el ataque de sectores antidemocráticos contra el Gobierno legítimo de la Nación y contra el proceso político en curso. De un modo premeditado se ha querido provocar a los militares y crear un ambiente de peligro nacional.

(...) Pero el compromiso democratizador de la Corona y las aspiraciones del pueblo español de constituirse pacíficamente en una sociedad libre y soberana, no pueden ser malversados por grupos minoritarios que pretenden secuestrar valores y símbolos comunes y empujar a las Fuerzas Armadas al intervencionismo.

Lo que España tiene delante es lo que se votó en el referéndum (de la Ley para la Reforma Política): unas elecciones generales que den a todos los españoles la voz y el voto que como tales les corresponde. ¿Quién podrá asumir la responsabilidad de frustrar esa esperanza?

Pueblo, 16 de abril de 1977. (Publicado de forma conjunta en otros diarios: *Informaciones*, *Diario 16*, *Ya*, *El País* y *Arriba*.)

Documento 2

En la hora de un atentado alevoso contra el pueblo español a manos de unos hombres armados que pretenden por la fuerza sustituir la soberanía de los ciudadanos, *El País* sale a la calle en defensa de la ley y de la Constitución. La rebelión debe ser abortada; sus culpables detenidos, juzgados severamente y condenados para ejemplar escarmiento de la Historia. (...)

Ocurra lo que ocurra en las próximas horas o en los próximos días, suceda lo que suceda a quienes nos mantenemos fieles a la Constitución y a la legalidad vigente, nacidas ambas de elecciones libres y de la voluntad del pueblo español, los golpistas están condenados por la Historia, por la ética y por los juramentos de honor que tanto prodigan y tan poco cumplen. Ojalá este acto sea sólo un miserable y bochornoso incidente y sirva, al menos, para que el Poder Legislativo y el Poder Ejecutivo de esta vieja nación sepan sacar las consecuencias: que una democracia no puede ser defendida por quienes no creen ni en sus valores ni en sus principios y por quienes están dispuestos a extorsionar en contra la libertad.

¡Viva la Constitución!, *El País*, 24 de febrero de 1981.